
[2023-68-RE](#)

Causa 2023-68-RE

(Sánchez Vargas c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 441-2023. Recurs d'empara

Aute del 20 de novembre del 2023

BOPA núm. 146, del 29 de novembre del 2023

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 16 d'octubre del 2023, per la representació processal del Sr. Andrés Felipe Sánchez Vargas, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute de processament del 12 de setembre del 2023, dictat per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia, i, contra l'aute del 3 d'octubre del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que declari la nul·litat de l'aute de processament, perquè no motiva de manera suficient l'obligació de prestar fiança, així com l'aute del Tribunal de Corts, el qual s'havia de limitar a constatar que l'aute de la Batllia no estava suficientment motivat. Així mateix, demana la suspensió dels efectes de l'aute de processament fins

que el Tribunal Constitucional dicti la seva sentència;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Arran d'una baralla dins d'un local nocturn es van incoar diligències prèvies contra el Sr. Andrés Felipe Sánchez Vargas per un presumpte delictes major de lesions doloses, per un presumpte delictes menor de resistència a l'autoritat i per una presumpta contravenció penal de lesions doloses.

1.2. L'11 d'agost del 2023, la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia va dictar un aute de processament contra el Sr. Andrés Felipe Sánchez Vargas pels delictes anteriorment esmentats i va decretar la seva llibertat provisional condicionada a justificar un treball regular, a romandre al seu domicili de les 23.00 h fins a les 6.00 h durant 4 mesos i a prestar una fiança de 3.000,00 € per garantir la responsabilitat civil que pogués derivar dels fets que se li imputaven.

1.3. La representació processal del Sr. Andrés Felipe Sánchez Vargas va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió que considerava mancada de fonamentació, i, el 29 d'agost del 2023, el Tribunal de Corts va dictar un aute mitjançant el qual estimava aquest recurs i deixava sense efecte les mesures cautelars imposades al processat.

1.4. El 12 de setembre del 2023, la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el

qual modificava el contingut de l'aute de processament dictat l'11 d'agost anterior i decidia novament processar el Sr. Andrés Felipe Sánchez Vargas pels mateixos delictes, confirmant la seva llibertat provisional condicionada a justificar un treball regular, a romandre al seu domicili de les 23.00 h fins a les 6.00 h durant 4 mesos i a prestar una fiança de 3.000,00 € per garantir la responsabilitat civil que pogués derivar dels fets que se li imputaven.

1.5. La representació processal del Sr. Andrés Felipe Sánchez Vargas va presentar novament un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 3 d'octubre del 2023, el Tribunal de Corts va dictar un aute mitjançant el qual desestimava íntegrament aquest recurs.

1.6. El 16 d'octubre del 2023, la representació processal del Sr. Andrés Felipe Sánchez Vargas va interposar un recurs d'empara contra l'aute de processament del 12 de setembre del 2023, dictat per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia, i, contra l'aute del 3 d'octubre del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent addueix en el seu recurs d'empara la vulneració del seu dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

- En primer terme, recorda el contingut de l'article 110.1 del Codi de procediment penal que estableix expressament que el batlle pot condicionar l'efectivitat de la llibertat provisional a la prestació d'una fiança, determinant la naturalesa i la quantitat que s'hagi de prestar en funció de la naturalesa del delictes, el quàntum del perjudici ocasionat, la solvència i els antecedents del processat, l'interès d'aquest a sostreure's a l'acció de la justícia i la repercussió social del fet.

- El recurrent retreu a l'aute de processament del 12 de setembre del 2023 no haver motivat de cap manera ni la prestació de la fiança, ni el seu import en funció dels elements que refereix l'article 110.1 esmentat.

- Segons el seu parer, el fet de tenir un antecedent penal, proper en el temps, però de naturalesa molt diferent, no pot servir de fonament per imposar-li una fiança.

- Tampoc es precisa el quàntum ocasionat, ni la seva solvència, tot i que era evident que en el moment de dictar-se l'auto no tenia cap ocupació laboral, no es diu res sobre el fet que no hi ha risc que se sostragui a l'acció de la justícia, ans al contrari, atès que ha trobat una ocupació laboral al Principat, ni tampoc de la repercussió social dels fets delictius, que ha estat nul·la.

- En segon terme, el recurrent retreu a l'auto del Tribunal de Corts haver esmenat la manca de motivació de l'auto del batlle instructor, si més no pel que fa al quàntum de la fiança, obviant això sí els altres elements de motivació que s'acaben d'esmentar.

- Considera que allò que hagués hagut de fer el Tribunal de Corts, en lloc d'esmenar la manca de motivació de la Batllia, era revocar l'auto recorregut tal com ja va fer en l'ocasió anterior.

- El recurrent posa en relleu que "*aquesta mateixa setmana*" se li notificarà que disposarà d'un termini de 24.00 h, d'acord amb l'article 110.1 del Codi de procediment penal, per satisfer la fiança imposada, revocant-se en cas contrari la seva llibertat provisional.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que declari la nul·litat de l'auto de processament, perquè no motiva de manera suficient l'obligació de prestar fiança, així com l'auto del Tribunal de Corts, el qual s'havia de limitar a constatar que l'auto de la Batllia no estava suficientment motivat. Així mateix, demana la suspensió dels efectes de l'auto de processament fins que el Tribunal Constitucional dicti la seva sentència.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- En primer lloc, pel que fa a la suspensió de l'eficàcia de les mesures cautelars imposades, el Tribunal de Corts recorda que, d'acord amb l'article 194 del Codi de procediment penal, el magistrat designat l'admet "*a un sol efecte*", per tant, la petició de suspensió del recurrent ha de ser denegada.

- Pel que fa a la fiança imposada al recurrent, el Tribunal de Corts manifesta que es fonamenta en les lesions presumptament causades pel recurrent a la víctima, acreditades per informes mèdics, així com en els detalls dels imports que serveixen per calcular la quantia que es considera necessària per garantir la responsabilitat civil derivada dels fets, com aquells imports que s'han de restituir a la CASS derivats de les prestacions abonades a la víctima, i, conclou que la quantia de la fiança és adequada i proporcionada.

- Afegeix sobre aquesta qüestió que l'aute de processament està suficientment motivat respecte d'aquesta mesura conformement a les disposicions dels articles 110 i 112 del Codi de procediment penal.

- I, posa en relleu que el batlle instructor no està prejutjant, sinó que es limita a recollir els indicis racionals de criminalitat que es troben en les actuacions sobre la base dels quals fonamenta el seu aute de processament.

- Pel que fa a la mesura cautelar que obliga al recurrent a romandre al seu domicili de les 23.00 h fins a les 6.00 h, el Tribunal de Corts constata que l'aute de la Batllia destaca la mostra flagrant de reiteració delictiva i de manca de respecte vers la justícia del recurrent, ja que pocs dies abans havia estat condemnat mitjançant ordenança penal per un delictes de port il·legal d'arma.

- Considera que aquesta informació posada en relació amb altra continguda en l'arxiu central del Servei de Policia, evidencia una certa inclinació del recurrent en reiterar conductes delictives, a les quals la Justícia, per compte de la societat, ha de donar resposta mitjançant l'adopció de mesures cautelars, d'acord amb l'article 110 del Codi de procediment penal.

- Aquesta mesura és menys restrictiva dels drets fonamentals i s'estima adequada per assolir la finalitat de protegir els interessos de la societat i alhora permetre al recurrent mantenir la seva inserció social i laboral.

- Recorda que per la seva pròpia naturalesa i funció aquesta mesura pot ser revisada i revalorada en qualsevol moment i hauria d'haver estat acordada de forma definitiva.

- No obstant això, atès que l'11 d'agost del 2023, es va proposar al recurrent una ordenança penal, sí que existiria una limitació quant a la durada de la mesura cautelar adoptada posteriorment i en

concret en relació amb la pena proposada en el marc d'aquella ordenança penal de 4 mesos de presó condicional.

- En efecte, d'acord amb l'article 166 del Codi de procediment penal *"les condicions de naturalesa similar a la pena proposada per ordenança penal que s'imposin per a la llibertat provisional del processat han de ser aixecades d'ofici pel batlle instructor o el tribunal com a molt tard, arribat el moment en què s'hauria complert la pena proposada per ordenança penal"*.

- Per consegüent, el Tribunal de Corts considera que el límit temporal de 4 mesos de la mesura cautelar és lògic i coherent amb les disposicions de l'article 166 esmentat.

- Per aquests motius desestima íntegrament el recurs d'apel·lació interposat per la representació processal del recurrent.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. En l'escrit que interposa el recurs d'empara, la part que el formula es limita a manifestar -apartat tercer- que ho fa *"d'acord amb el previst a l'article 88.1 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional"*. Aquest precepte estableix que: *"El recurs d'empara s'interposa mitjançant un escrit (...) d'acord amb les condicions generals que estableix l'article 36 d'aquesta Llei"*. I, entre elles, l'apartat c) assenyala *"Els fonaments jurídics en què es basa la pretensió"*. No hi ha dubte que un dels primers pressupòsits de la pretensió d'empara és la recurribilitat de les resolucions que s'impugnen mitjançant aquest procediment. L'article 86 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional ho expressa de manera rotunda: *"El recurs d'empara (...) s'interposa contra les sentències que desestimen en fase de recurs les demandes presentades en el marc del procediments urgent i preferent, els autes que desestimen o no admeten en fase de recurs els incidents de nul·litat que també es configuren com un procediment urgent i preferent (...) o les resolucions judicials fermes dictades pel Tribunal Superior de Justícia encara que no s'hi hagi interposat un incident de nul·litat"*. A la llum d'aquesta legislació, aquest Tribunal Constitucional ha elaborat d'alguna manera una doctrina jurisprudencial extensiva, però que en cap cas abasta el cas que ara ens ocupa.

3.2. En efecte, no ens trobem davant d'un procediment d'aquells que l'article 41 de la Constitució qualifica *"d'urgent i preferent"* i que desenvolupen els articles 15 a 18 de la Llei transitòria de

procediments judicials. Tampoc s'ha plantejat un incident de nul·litat regulat pels articles 18 *bis*, *ter* i *quater* de la mateixa Llei transitòria. I, finalment, si bé és cert que les resolucions judicials fermes i definitives dictades pel Tribunal de Corts s'han assimilat a les del mateix caràcter del Tribunal Superior de Justícia (veg. l'auto del 8 d'abril del 2019 -causa 2019-19-RE-, i, l'auto del 12 d'octubre del 2022 -causa 2022-53-RE), tampoc en el cas que ens ocupa ens trobem en un supòsit d'aquest tipus. L'auto de processament no constitueix *per se* una resolució definitiva. L'article 101 del Codi de procediment penal així ho estableix de manera taxativa en dir: "*El Batlle, durant la instrucció, i oït el Ministeri Fiscal, pot deixar sense efecte l'auto de processament quan s'hagin desvirtuat els indicis de criminalitat que van justificar el processament*". En aquesta línia s'ha pronunciat aquest Tribunal Constitucional en diverses resolucions de les quals son mostra els autos del 26 de maig del 2020 (causa 2020-20-RE), i, del 20 d'abril del 2022 (causa 2022-14-RE).

3.3. No obstant tot l'anterior, cal efectuar alguna precisió en relació amb l'argumentació continguda en l'apartat primer de la demanda d'empara. Allí s'afirma que el recurs d'empara s'interposa pròpiament no contra l'auto de processament en ell mateix, sinó contra l'establiment d'una fiança que no estaria fonamentada en Dret. El recurrent també al·lega que la decisió del batlle instructor no estava degudament fonamentada i que va ser la magistrada del Tribunal de Corts aquella que va tenir cura de "*subsanan la manca de motivació de l'auto*". Aquestes al·legacions no poden ser ateses. En primer terme, perquè el recurs formalment s'interposa contra l'auto del Tribunal de Corts i aquest, com reconeix la mateixa part recurrent, està degudament fonamentat en Dret. Per consegüent, aquest vessant del dret fonamental a la jurisdicció ha quedat acomplert des del punt de vista constitucional. Pel que fa a la fiança, aquest Tribunal considera que el seu import està degudament fonamentat. El considerant segon de l'auto del Tribunal de Corts és suficientment explicatiu al respecte. El problema en seu de jurisdicció constitucional només es podria plantejar respecte al "*condicionament*" de la llibertat provisional a la prestació d'una fiança per garantir la responsabilitat civil. L'auto del Tribunal de Corts no es pronuncia sobre aquesta qüestió *expressis verbis*. Confirma, però, en la seva totalitat l'auto de la Batllia en la part decisòria en què es confirma la llibertat provisional del processat amb determinats condicionaments entre els quals la prestació d'una fiança de responsabilitat civil.

3.4. El dret a la llibertat ocupa un dels primers drets fonamentals reconeguts tant a la Constitució (article 9 de la Constitució) com al Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals (article 5). La legislació ordinària estableix que el batlle pot acordar la presó provisional, entre altres supòsits, "*Si el delictes ha causat un perjudici a un tercer i no ha estat presentada una caució o una fiança suficient*" (article 103.3 del Codi de procediment penal). I, més endavant, l'article 110 del mateix Codi preveu la possibilitat de condicionar l'efectivitat de la llibertat provisional a la prestació d'una fiança. No hi ha dubte, doncs, sobre la possibilitat que el batlle instructor fixi una fiança per tal de deixar o posar en llibertat a un processat. Es tracta d'una fiança que garanteixi cautelament la responsabilitat penal de l'encausat. I per a ser quantificada, evidentment, pot tenir-se en consideració el "*quàntum del perjudici ocasionat (a un tercer)*". D'altra banda, en els sistemes processals que admeten la possibilitat que s'exerciti en el mateix procediment la pretensió punitiva i la de rescabament, junt amb la "*fiança per respondre de la compareixença del processat*", es pot i, en el seu cas s'ha d'acordar, una fiança de responsabilitat civil. Ambdues tenen naturalesa diferent, si bé l'article 113 del Codi de procediment penal determina que "*La fiança prestada per respondre de la compareixença del processat serveix també per satisfer les despeses judicials causades, sense perjudici que respongui també de la responsabilitat civil*". És clar, per tant, que es tracta de dues

fiances de naturalesa distinta, si bé la primera pot servir per a la finalitat de la segona. I així les coses, és evident que el batlle instructor pot condicionar la llibertat a la prestació de fiança de responsabilitat penal, però no a la de responsabilitat civil, tot i que, com s'ha manifestat anteriorment, el perjudici a tercer pot ser tingut en compte, juntament amb els altres paràmetres previstos per la llei.

3.5. En aquest sentit i resultant clar que la fiança fixada per la Batllia ho va ser per garantir l'eventual responsabilitat civil, l'òrgan judicial instructor podrà aplicar l'article 110.1 del Codi de procediment penal i fixar una fiança de responsabilitat penal segons els criteris de l'article 103 i del mateix article 110.1, la qual estarà subjecta a la pertinent revisió en el procediment ordinari i en el procés constitucional, però no podrà disposar la privació d'un dret fonamental (i bé jurídic protegit de major entitat) com és la llibertat de la persona per la no prestació d'una fiança de manifesta naturalesa civil i de rang jurídic de menor entitat. En aquest sentit, tant per la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, com per la improvada manifestació continguda en l'apartat segon del seu escrit, la suspensió dels efectes dels autes impugnats, en els termes d'allò que es manifesta en aquest fonament jurídic, no és procedent.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2023-68-RE interposat per la representació processal del Sr. Andrés Felipe Sánchez Vargas contra l'aute de processament del 12 de setembre del 2023, dictat per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia, i, contra l'aute del 3 d'octubre del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts.

2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia, a la presidenta del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 20 de novembre del 2023.

Jean-Yves Caullet Joan Manel Abril Campoy

President Vicepresident

Dominique Rousseau Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat Magistrat